

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Ixabel Zubillaga Huici

*Hernani,
Gipuzkoa
(1930)*

Aurkibidea

Biografia

Hernaniko Plaza berriaren ondoan jaio zen, Portalondo etxean. Etxe esanguratsua izan da Portalondo, kokapena eta arkitekturari erreparatuz. Aita bertakoa zuen eta ama Aranoko Enazti baserrikoa. Lau senidetan hirugarrena zen bera. Estankoa bazuten Portalondon eta horretaz gain, taberna eta baratzea ere bazituzten. Ixabelek eta bere senarrak estankoa uztea erabaki zuten eta dinamita saltzeko zuten negozioarekin jarraitzea. Aita berak sei urte zituenean hil zitzairen. Ordutik lana egiten ederki ikasi zuten.

Zintak

HER-037

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-05-13
- **Iraupena:** 88 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Portalondo etxearen historia

- **Erref:** HER-037/001
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:03:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Izen-abizenak. Portalondo etxean jaioa da. Etxearen historia kontatzen du: jentilen dorrea izan daitekeela esaten omen dute; herriaren hasiera zen. Jaiotze-data. Aitona eta amonaren jatorria eta nolakoak ziren.</p>

2. Hernaniko Alondegia

- **Erref:** HER-037/002
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:03:34. **Bukatu:** 00:04:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

<p>Alondegia zer zen kontatzen du. Udaletxe azpian zegoen eta ardoaren zerga kobratzen zuten han. Osaba Paulo zen Alondegiko arduraduna, ekimen askotan parte hartzen zuena.</p>

3. Donostiarako tranbia eta gidariak

- **Erref:** HER-037/005
- **Iraupena:** 0:03:51. **Hasi:** 00:08:31. **Bukatu:** 00:12:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:

Plaza Berrin baserritarrek astoak lotuta uzten zituzten, tranbia hartu eta Donostiara joateko barazkiak-eta saltzera. Tranbia-gidarien izenen bat aipatzen du. Tranbiak nolakoak ziren eta hango langileek zertzuk egiten zituzten kontatzen du.

4. Portalondoko estankoa

- **Erref:** HER-037/006
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:12:22. **Bukatu:** 00:14:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Lau senide ziren, Ixabel hirugarrena eta neska bakarra. Estankoa zeukaten eta taberna egin zuten etxearen azpikaldean. Anekdotak bat kontatzen du.

5. Oinetako moduan, txankloak

- **Erref:** HER-037/007
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:14:14. **Bukatu:** 00:17:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Eskolan mojekin ibili zen hamalau urtera arte eta bere anaiak eskola publikoan. Uniformea izaten zuten: amantal beltz bat, lepo zuriarekin. Oinetan txankloak izaten zituzten. Nolakoak ziren kontatzen du.

6. Estankoa denetarik

- **Erref:** HER-037/010
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:21:04. **Bukatu:** 00:22:16

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Estankoko lana. Denetarik saltzen zuten: haziak, poxpoloak, tabakoa, puroak... Anekdotak bat kontatzen du.

7. Serenoak izeba esnatzen zuen

- **Erref:** HER-037/011
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:22:16. **Bukatu:** 00:23:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Ixabel jaio aurretik, estankorako produktuak zalgurdiarekin ekartzen omen zituen aitak. Serenoak izeba nola esnatzen zuen kontatzen du.

8. Estankoan dinamita saltzen

- **Erref:** HER-037/012
- **Iraupena:** 0:04:01. **Hasi:** 00:23:52. **Bukatu:** 00:27:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Ezkondutakoan estankoa utzi egin zuen Ixabelek. Dinamita ere saltzen zuten estankoan; Sorgintxulon biltegia zeukaten eta orgarekin ekartzen zuten. Gerora dinamita saltzeko enpresa sortu zuten.

9. Etxafuegoak eta dinamita

- **Erref:** HER-037/013
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:27:53. **Bukatu:** 00:29:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Estankoan etxafuegoak ere saltzen zituzten. Dinamita saltzeko enpresa jarri zuten. Galdakaotik trenez ekartzen zuten.

10. Gerrako bizipenak

- **Erref:** HER-037/014
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:29:09. **Bukatu:** 00:32:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra hasi zen urtean hil zitzaion aita, Ixabelek sei urte zituela. Gerra hasi zenean, bi anai zaharrenak Aranora bidali zituzten. Bonbak herrira erortzen zirenez, jendeak alde egin zuen Hernanitik. Ixabel eta anai gazteena etxean geratu ziren, baina egun batzuk Ereñotzun pasatu zituzten.

11. Gerra garaiko babeslekuak

- **Erref:** HER-037/015
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:32:06. **Bukatu:** 00:34:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra garaian babeslekura joaten ziren sirenak jotakoan, etxearen azpikaldera edo Lizeagako altzari lantegira.

12. Ihes egin eta herrira itzulitakoei zigorrak

- **Erref:** HER-037/016
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:34:15. **Bukatu:** 00:36:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gogoan dauka gerra garaian Hernanin soldaduak ikusi izana. Alde egin eta herrira itzultzen ziren hernaniarrak zigortu egiten zituzten. Emakumeei ilea moztu eta olio ematen zieten.

13. Senarraren osaba fusilatua

- **Erref:** HER-037/019
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:40:41. **Bukatu:** 00:43:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Bere senarraren osaba bat fusilatu egin zuten, beste askorekin batera. Nola izan zen kontatzen du.

14. Neska-mutilen arteko harremanak

- **Erref:** HER-037/020
- **Iraupena:** 0:03:44. **Hasi:** 00:43:27. **Bukatu:** 00:47:11

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Gazte garaian, etxean lanean edo zerbaitetan ematen zuten eguna, baina kalean ez ziren ibiltzen igandea ez bazen. Tilosetan dantzaldia izaten zen; euria bazen, arkupeetan. Mutil eta nobio kontuak.

15. Mantekin arropa egiten

- **Erref:** HER-037/021
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:47:11. **Bukatu:** 00:49:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Paper-lantegian erabiltzen ziren mantekin arropak egiten zituzten. Eskasia handia zegoenez, berokiei buelta ematen zioten. Corpus egunean arropa estreinatzea oso ohikoa zen.

16. Modako zapatak eta kortseak

- **Erref:** HER-037/022
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:49:59. **Bukatu:** 00:53:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:

Gazte garaiko arropa eta oinetakoak. Zapatak bustitzen baziren, hondatu egiten ziren. Ameriketatik eta Argentinatik zetozen aldizkarietako soinekoak gustatzen zitzaizkien. Kortseak erabiltzea gomendatu zioten amak eta izebak eta lxabelek bolada batez erabili zuen. Bitxiak ere erabiltzen zituzten. Ilean trentzak erabiltzen zituzten.

17. Azalaren koloreak garrantziarik ez

- **Erref:** HER-037/024
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:56:04. **Bukatu:** 00:57:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea

Laburpena:

Gazte garaian ez zioten azalaren koloreari gehiegi erreparatzen. Tuberkulosiak jota gazte asko egon ziren Hernanin. Ixabel gaixo egon zenean, Errioxan izan zen bolada batez eta belztuta etortzeak arreta eman zien herritarrei.

18. Zintzotasuna zinema

- **Erref:** HER-037/025
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:57:52. **Bukatu:** 00:58:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Hernaniko Zintzotasuna zinema. Jai arratsaldetan emanaldia izaten zen.

19. Unidad egunkaria salgai

- **Erref:** HER-037/026
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:58:47. **Bukatu:** 00:59:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea

Laburpena:

Unidad izeneko egunkaria, falangearena, saltzen zuten iluntzetan. Gabonetan loteria zela eta, asko saltzen zuten.

20. Telebistaren kalteak

- **Erref:** HER-037/027
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:59:37. **Bukatu:** 01:01:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Asko irakurtzen zuten. Lehenengo telebista alaba zaharrenak hamar urte inguru zituenean erosi zuten. Telebistak denbora asko kentzen zuen bestelako gauzak egiteko, irratiak ez bezala, eta kalte egin duela uste du.

21. Euskal musika klandestino

- **Erref:** HER-037/028
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 01:01:24. **Bukatu:** 01:03:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Euskal musika. Labeguerieren disko txikia ekarri zutenekoa gogoan du. Guridiren obren diskoa ere bazuten.

22. Enseñanzas del Urumea ikastola

- **Erref:** HER-037/029
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:03:07. **Bukatu:** 01:04:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Ikastola. Bere senarrak beste batzuekin batera eman sortu zuen: Enseñanzas del Urumea izena zuen. Hasiera ona izan zuen. Seme-alabak Santo Tomas lizeoan izan ziren.

23. Elizaren aginduak

- **Erref:** HER-037/031
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 01:08:33. **Bukatu:** 01:11:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Emakumea gehiago zigortzen zuten bekatua zela eta. Sufrituz ikasi dute harreman sexuak ugalketa ez beste funtzioak badituztela. Jantzera zela eta, arau gogorak izaten ziren. Elizarako mantilla erabili behar izaten zen, baita liburua ere. Meza latinez ematen zenez, ez zuten gehiegi ulertzen.

24. Eliza ikastolen babesle

- **Erref:** HER-037/033
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 01:13:33. **Bukatu:** 01:16:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:

Ikastolako ikasturte bukaerako festari buruzko informazioa idatziz aurkeztu behar izaten zuten, festa bera baino lehen. Elizak orduan funtzio ona bete omen zuen. Luistarren berri ematen du. Padres de Familia institutuaren sorrera elizak babestu zuen.

25. Hizkuntza ohiturak

- **Erref:** HER-037/034
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 01:16:15. **Bukatu:** 01:19:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Erdara asko erabiltzen zuten kalean. Etxean euskaraz egiten zuten. Ikastola sortutakoan, kalean ere euskara entzuten zen. Ohitura nolakoa duzun pertsona bakoitzarekin, hori aldatzea zaila da. Oraingo hizkuntza ohiturak familian.

26. Lehenengo kotxea

- **Erref:** HER-037/038
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 01:23:53. **Bukatu:** 01:26:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Senarra motorra hartu eta atzean gurditxoak jarrita ibiltzen zen. Lehenengo kotxea erosi zuenekoak kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-23

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com